

Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys n:o 15/2000 vp laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta. Eduskunnalle on hallintovaliokunta antanut asiasta mietintönsä n:o 13/2000 vp.

Eduskunta edellyttää hallituksen huolehti-

van siitä, että ulkomaalaisviraston työtapoja kehitetään, palvelukykyä parannetaan ja virastolle turvataan asianmukaiset henkilöstövoimavarat, jotta muun muassa käsittelyai-koja saadaan kauttaaltaan nopeutettua.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

ulkomaalaislain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 22 päivänä helmikuuta 1991 annetun ulkomaalaislain (378/1991) 33 a, 34 ja 34 a §, 57 §:n 2 momentti, 62 § ja 66 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat 33 a § ja 57 §:n 2 momentti laissa 537/1999, 34 § laissa 1269/1997 ja mainitussa laissa 537/1999, 34 a § mainitussa laissa 1269/1997 sekä 62 § laissa 154/1995 ja mainitussa laissa 537/1999, sekä lisätään lakiin uusi 32 a, 33 b, 33 c, 34 b ja 34 c § sekä 61 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 639/1993, uusi 3 ja 4 momentti seuraavasti:

32 a §

Turvapaikkatutkinta

Turvapaikkaa tai suojelun tarpeen perusteella oleskelulupaa hakevan ulkomaalaisen henkilöllisyyden, matkareitin ja maahantulon selvittää poliisi tai rajavartiolaitos.

Ulkomaalaisvirasto tai poliisi suorittaa turvapaikkakuulustelun. Turvapaikkakuulustelussa selvitetään perusteet, jotka hakija esittää häneen kotimaassaan tai pysyvässä asuinmaassaan kohdistuvasta vainosta tai muista oikeudenloukkauksista.

Turvapaikkakuulustelussa turvapaikanhakijalta on erityisesti tiedusteltava, miten hän suhtautuu mahdolliseen maasta poistamiseen turvalliseen turvapaikka- tai alkuperämaahan sekä maahantulokieltoon. Lisäksi on selvitettävä, onko hakijalla muita perusteita maahan jäämiselle.

33 a §

Turvallinen turvapaikkamaa

Turvalliseksi turvapaikkamaaksi turvapaikanhakijalle voidaan katsoa valtio, joka ilman maantieteellistä varaumaa on liittynyt pakolaisten oikeusasemaa koskevaan yleissopimukseen (SopS 77/1968), kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevaan kansainväliseen yleissopimukseen (SopS 8/1976) sekä kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaiseen yleissopimukseen (SopS 60/1989) ja noudattaa niitä.

33 b §

Turvallinen alkuperämaa

Turvalliseksi alkuperämaaksi turvapaikan-

hakijalle voidaan katsoa valtio, jossa hänellä ei ole vainon tai vakavien ihmisoikeusloukkausten vaaraa.

Turvallisen alkuperämaan arvioinnissa otetaan erityisesti huomioon:

- 1) toimiiko valtiossa vakaa ja demokraattinen yhteiskuntajärjestelmä;
- 2) onko valtiossa riippumaton oikeuslaitos ja vastaako oikeudenkäytön taso oikeudenmukaiselle oikeudenkäynnille asetettavia vaatimuksia; ja
- 3) onko valtio liittynyt keskeisiin kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin ja onko valtiossa tapahtunut vakavia ihmisoikeusloukkauksia.

33 c §

Turvallisesta turvapaikka- tai alkuperämaasta tulevan ulkomaalaisen turvapaikkahakemuksen ratkaiseminen

Ulkomaalaisvirasto voi hylätä turvapaikka- ja oleskelulupahakemuksen sekä päättää samalla käännyttämisestä, jos ulkomaalainen on saapunut:

- 1) 33 a §:ssä tarkoitetusta turvallisesta turvapaikkamaasta, jossa hän olisi voinut saada 30 tai 31 §:ssä tarkoitettua suojelua ja jonne hänet voidaan turvallisesti palauttaa; tai
- 2) 33 b §:ssä tarkoitetusta turvallisesta alkuperämaasta, jossa hän ei ole vaarassa joutua 30 tai 31 §:ssä tarkoitettun kohtelun kohteeksi ja jonne hänet voidaan turvallisesti palauttaa.

Turvapaikan ja oleskeluluvan myöntämisen edellytykset arvioidaan kunkin turvapaikanhakijan osalta yksilöllisesti ottaen huomioon hakijan esittämät selvitykset olosuhteistaan asianomaisessa valtiossa sekä tiedot valtion oloista. Viranomaisen on selvitettävä hakijalta erityisesti ne perusteet, joiden vuoksi tämä katsoo, ettei kyseinen valtio ole hänelle turvallinen.

Ulkomaalaisviraston on ratkaistava hakemus viimeistään seitsemän päivän kuluessa siitä, kun turvapaikkakuulustelupöytäkirja on valmistunut ja kirjattu ulkomaalaisvirastossa.

Ulkomaalaisvirasto antaa turvalliseen turvapaikkamaahan palautettavalle ulkomaalaiselle asiakirjan, josta ilmenee, että hänen turvapaikkahakemustaan ei ole tutkittu ai-neellisesti Suomessa. Asiakirjaa ei anneta, kun turvapaikkahakemus ratkaistaan 34 b §:n nojalla.

34 §

Ilmeisen perusteeton turvapaikkahakemus

Turvapaikkahakemus voidaan katsoa ilmeisen perusteettomaksi, jos:

1) sen perusteeksi ei ole esitetty vakavia ihmisoikeusloukkauksia tai muita sellaisia perusteita, jotka liittyvät palautuskieltoihin tai vainon pelkoon rodun, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi;

2) hakijan tarkoituksena on käyttää väärin turvapaikkamenettelyä; tai

3) turvapaikanhakija on saapunut turvallisesta turvapaikka- tai alkuperämaasta, jonne hänet voidaan turvallisesti palauttaa, ja ulkomaalaisvirasto ei painavasta syystä ole voinut ratkaista turvapaikkahakemusta 33 c §:ssä säädetyn ajan kuluessa.

34 a §

Ilmeisen perusteettoman turvapaikkahakemuksen ratkaiseminen

Kun ulkomaalaisvirasto hylkää 34 §:n nojalla turvapaikkahakemuksen ilmeisen perusteettomana ja siihen liittyvän oleskelulupahakemuksen, ulkomaalaisvirasto päättää samalla käännyttämisestä.

34 b §

Turvapaikkahakemuksen ratkaiseminen sovellettaessa Dublinin yleissopimusta tai pohjoismaista passintarkastussopimusta

Ulkomaalaisvirasto voi hylätä turvapaikka- ja oleskelulupahakemuksen sekä päättää samalla käännyttämisestä, jos ulkomaalainen:

1) voidaan lähettää toiseen valtioon, joka on Dublinin yleissopimuksen mukaan vastuussa turvapaikkahakemuksen käsittelystä; tai

2) voidaan palauttaa toiseen pohjoismaahan Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan välillä passintarkastuksen poistamisesta pohjoismaiden välisillä rajoilla tehdyn sopimuksen nojalla.

Poliisi antaa Dublinin yleissopimusta soveltavaan valtioon palautettavalle ulkoma-

laiselle yleissopimuksen mukaisen kulkuvan.

34 c §

*Uuden turvapaikka- tai
oleskelulupahakemuksen ratkaiseminen*

Ulkomaalaisvirasto voi hylätä turvapaikka- tai oleskelulupahakemuksen sekä päättää samalla käännättämisestä, jos ulkomaalainen, joka edelleen oleskelee Suomessa, tekee uuden hakemuksen sen jälkeen, kun hän on ulkomaalaisvirastolta tai hallintotuomioistuimelta saanut kielteisen päätöksen aikaisempaan hakemukseensa, ja uusi hakemus ei sisällä uusia asian ratkaisuun vaikuttavia perusteita maahan jäämiselle. Uusi hakemus voidaan samoin hylätä, jos ulkomaalainen maasta poistuttuaan lyhyen ajan kuluessa palaa Suomeen eikä uusi hakemus sisällä uusia asian ratkaisuun vaikuttavia perusteita maahan jäämiselle. Uuden hakemuksen tekeminen ei myöskään lykkää aikaisemman käännättämisspätöksen täytäntöönpanoa.

Edellä 32 a §:ssä tarkoitettua turvapaikka-kuulustelua ei suoriteta, jos turvapaikkahakemuksesta ei ilmene uusia asiaan vaikuttavia perusteita.

57 §

*Muutoksenhaku ulkomaalaisviraston
päätökseen*

Ulkomaalainen, joka on tyytymätön ulkomaalaisviraston turvapaikkaa tai suojelun tarpeen perusteella myönnettävää oleskelulupaa koskevaan päätökseen tai näihin liittyvään ulkomaalaisviraston käännättämistä koskevaan päätökseen taikka pakolaisuuden lakkaamista koskevaan päätökseen, saa valittaa päätöksestä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen, Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

61 §

Valitusmenettely

Turvapaikka-asioissa valituskirjelmä voidaan toimittaa myös Helsingin hallinto-

oikeudelle. Ulkomaalaisviraston on tuolloin, saatuaan Helsingin hallinto-oikeudelta tiedon valituksesta, toimitettava päätöksensä perusteena olevat asiakirjat välittömästi valituksen saapumisen jälkeen hallinto-oikeuden käyttöön.

Hallinto-oikeus voi ratkaista täytäntöönpanon kieltämistä koskevan hakemuksen, joka koskee ulkomaalaisviraston 33 c tai 34 a—34 c §:n nojalla tekemää päätöstä, ilman ulkomaalaisviraston 1 momentissa tarkoitettua lausuntoa. Hallinto-oikeus voi mainituissa asioissa ratkaista täytäntöönpanon kieltämistä koskevan hakemuksen ja valituksen yhden tuomarin kokoonpanossa. Hallinto-oikeuden on ratkaistava tässä momentissa tarkoitettut asiat kiireellisesti.

62 §

*Eräiden päätösten
täytäntöönpanokelpoisuus*

Tämän lain 37 §:n nojalla tehty käännättämistä koskeva päätös voidaan panna täytäntöön sen estämättä, että siihen on haettu muutosta. Ulkomaalaisviraston päätöstä turvapaikanhakijan käännättämisestä ei kuitenkaan saa panna täytäntöön ennen kuin asia on lainvoimaisesti ratkaistu, jollei tässä pykälässä jäljempänä toisin säädetä.

Ulkomaalaisviraston käännättämistä koskeva päätös, joka on tehty 34 b tai 34 c §:n nojalla, on välittömästi täytäntöön pantavissa, kun päätös on annettu hakijalle tiedoksi, jollei valitusviranomaisen toisin määrää. Ulkomaalaisviraston käännättämistä koskeva päätös, joka on tehty 33 c tai 34 a §:n nojalla, on täytäntöön pantavissa aikaisintaan kahdeksan päivän kuluttua siitä, kun päätös on annettu hakijalle tiedoksi, jollei valitusviranomaisen toisin määrää. Ennen täytäntöönpanoon ryhtymistä on varmistauduttava siitä, että edellä mainittuun määräaikaan on sisällynyt vähintään viisi arkipäivää. Ulkomaalaisviraston päätöstä maasta karkottamisesta ei saa panna täytäntöön ennen kuin asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

Valitusluvan hakeminen hallinto-oikeuden päätöksestä, joka koskee turvapaikanhakijan käännättämistä, ei lykkää päätöksen täytäntöönpanoa, ellei korkein hallinto-oikeus toisin määrää.

Käännyttämistä ja maasta karkottamista koskeva ulkomaalaisviraston päätös voidaan kuitenkin panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman, jos ulkomaalainen kahden esteettömän todistajan läsnä ollessa ilmoittaa suostuvansa päätöksen täytäntöönpanoon ja allekirjoittaa päätökseen tehtävän sitä koskevan merkinnän.

66 §

Tiedoksianto

Kun tämän lain nojalla tehty päätös on annettava tiedoksi ulkomaalaiselle, noudatetaan soveltuvin osin, mitä tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa (232/1966) säädetään. Annettaessa päätöstä tiedoksi tur-

vapaikka-asiassa on hakijalle samalla ilmoitettava, millä tavoin tämän on mahdollista saada oikeudellista apua valituksen tekemistä varten.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 2000.

Lakia sovelletaan sen voimaantulon jälkeen tehtyihin turvapaikkahakemuksiin.

Lakia sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa tehtyihin turvapaikkahakemuksiin, joiden osalta turvapaikkakuulustelupöytäkirja ei ole 33 c §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla valmistunut ja kirjattu ulkomaalaisvirastossa tämän lain voimaan tullessa.

Tuomioistuimessa lain voimaan tullessa viireillä olevat asiat ratkaistaan ja pannaan täytäntöön tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan.

Helsingissä 20 päivänä kesäkuuta 2000